

Handläggare
Sarah Adewale Chaara
Telefon: 08-508 24 953

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd

Åtgärder gällande särskilda avgifter

Förvaltningens förslag till beslut

Skärholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens svar på vilka åtgärder som vidtas för att nämnden inte ska åläggas att betala särskilda avgifter.

Susanne Leinsköld
Stadsdelsdirektör

Lena Thorson
Avdelningschef

Sammanfattning

Stadsdelsnämnden har gett förvaltningen i uppdrag att återkomma med en redovisning till nämnden om vilka åtgärder som vidtas för att nämnden inte ska åläggas att betala särskilda avgifter. Detta på grund av det stora antalet domar i förvaltningsrätten som gått nämnden emot. Förvaltningen har tagit fram åtgärder för att verkställa beslut inom skälig tid.

Bakgrund

På stadsdelsnämndens sammanträde 24 november 2016 beslutade nämnden att ge förvaltningen i uppdrag att återkomma med en redovisning till nämnden vilka åtgärder som vidtas för att nämnden inte ska åläggas att betala särskilda avgifter, så kallade viten, på grund av att beslut inte verkställts utan oskäligen dröjsmål. Detta med anledning av det stora antalet domar i förvaltningsrätten som gått nämnden emot.

Beslut om stöd eller insatser enligt socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) ska verkställas omedelbart. Även om kommunen har beviljat en insats verkställs den ibland inte i enlighet med lagen. Barn, unga, äldre och personer med funktionsnedsättning får inte alltid sitt beslut verkställt inom skälig tid.

Enligt 16 kap 6 f § SoL och 28 f § LSS är nämnden skyldig att rapportera gynnande beslut som inte har verkställts inom tre månader till Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

Nämnden har också skyldighet att rapportera om en insats har avbrutits och inte verkställts på nytt inom tre månader. Om IVO bedömer att den enskilde har väntat oskäligt länge på att beslutet ska verkställas ansöker de om utdömmande av en särskild avgift, så kallat vite, hos förvaltningsrätten. Vitet motsvarar beräknad kostnad för insatsen samt en straffavgift. I de fall det föreligger synnerliga skäl kan eftergift ges. Synnerliga skäl innebär omständigheter som ligger utanför kommunens kontroll som orsakat att en insats inte kan verkställas.

Ärendet

På nämndens sammanträde 24 november 2016 togs fem domar upp.

- Dom gällande insatsen avlösarservice i hemmet enligt 9§ 5 LSS med 8 månader mellan tidpunkten för beslut och att insatsen verkställdes. Orsaken till att nämnden inte verkställt insatsen var att den enskildes vårdnadshavare inte valt utförare inom lagen om valfrihetssystem (LOV). Förvaltningsrätten påpekar att insatser enligt 9§ LSS ska i princip verkställas omedelbart, men att det ligger i sakens natur att kommunen inte alltid kan tillhandahålla en viss insats omedelbart. Verkställigheten ska dock ske inom skälig tid från tidpunkten för det gynnande beslutet för att en ansökan om sanktionsavgift inte ska göras. Nämnden har i ärendet informerat vårdnadshavare vid ett tillfälle om att de behöver välja utförare och sedan påmint dem vid två tillfällen. Förvaltningsrätten menar att dessa åtgärder inte innebär att nämnden har gjort vad som är rimligt för att se till att insatsen verkställs och nämnden har inte varit tillräckligt aktiv. Det har inte heller framkommit något som tyder på att det finns särskilda svårigheter att hitta en lämplig utförare av insatsen till den enskilde. Nämnden ålades att betala en särskild avgift om 41 475 kronor.
- Dom gällande insatsen daglig verksamhet enligt 9§ 10 LSS. Beslutet verkställdes aldrig då beslutets giltighetstid löpte ut utan verkställighet. Dröjsmålet var cirka 1 år från beslutsdatum. Orsaken till att nämnden inte verkställt beslutet är att den dagliga verksamhet som den enskilde valt

inte hade någon ledig plats. Den enskildes förvaltare hänvisades till att aktivt söka en annan daglig verksamhet. Nämnden har inte lämnat något konkret erbjudande om daglig verksamhet och förvaltningsrätten menar att nämnden inte varit aktiv i sitt arbete med att se till att den enskilde får sin beviljade insats verkställd. Nämnden ålades att betala en särskild avgift om 210 000 kronor.

- Dom gällande korttidstillsyn för skolungdom över 12 år enligt 9§ 7 LSS med 7 månaders dröjsmål. Nämnden kontaktade två verksamheter för att verkställa beslutet. Den ena verksamheten hade inte plats och den andra verksamheten var inte anpassad för den enskilde. Nämnden har även beviljat den enskilde andra insatser i form av ledsagarservice och korttidsvistelse. Förvaltningsrätten skriver att den enskilde även när beslutet om korttidstillsyn fattades var beviljad ledsagarservice och korttidsvistelse och den sammantagna bedömningen är att nämnden inte tagit sitt ansvar för att verkställa den beviljade insatsen. När det gäller den särskilda avgiftens storlek tog förvaltningsrätten hänsyn till att den enskilde varit beviljad andra insatser under tiden för dröjsmålet och nämnden ålades att betala en särskild avgift om 28 810 kronor.
- Dom gällande korttidstillsyn för skolungdom över 12 år enligt 9§ 7 LSS med ett dröjsmål på cirka 1 år. Nämnden anger som orsak till att beslutet inte verkställts att det inte funnits lediga platser på den tillsynsverksamhet där den enskilde tidigare varit. Det fanns inte heller utförare som ville ta emot den enskilde då denne hade stora behov. Den enskilde har under tiden för dröjsmålet varit beviljad andra insatser som ledsagarervice, korttidsvistelse samt bostad med särskild service för barn och ungdomar. Förvaltningsrätten skriver att insatserna ledsagarservice och korttidsvistelse hade den enskilde rätt till oavsett om beslutet om korttidstillsyn verkställts eller inte samt att fakturor visar att insatsen bostad med särskild service verkställdes efter det insatsen korttidstillsyn avslutats. Det som nämnden anfört utgjorde inte synnerliga skäl enligt förvaltningsrätten och kostnaderna för de övriga insatserna beaktades inte vid fastställandet av den särskilda avgiftens storlek. Nämnden ålades att betala en särskild avgift om 261 833 kronor.
- Dom gällande hemtjänst enligt 4 kapitlet 1 § socialtjänstlagen med 6 månaders dröjsmål. Beslutet

avslutades utan verkställighet. Orsaken till att nämnden inte verkställt beslutet är att den enskilde inte återkommit med val av utförare. Nämnden har påmint den enskilde via brev. Förvaltningsrätten skriver att nämnden inte anses ha gjort tillräckligt för att verkställa beslutet. I nämndens utredning avseende bistånd framkommer att den enskilde är i behov av tolk och inte är läs- och skrivkunnig. Den enskilde var i behov av hjälpen då denne skulle leva ensam. Enligt förvaltningsrättens mening krävs det av nämnden att göra ytterligare anstängningar för att verkställa insatsen och om den enskilde inte väljer utförare, tillhandahåller ett icke-valsalternativ till den enskilde. Nämnden ålades att betala en särskild avgift om 16 417 kronor.

Sammanfattningsvis framkommer i de domar som inkommit till nämnden att det är nämnden som har ansvar för att den beviljade insatsen blir verkställd och att detta ska ske inom rimlig tid. Nämnden ska i princip vidta alla åtgärder som är möjliga för att verkställa ett gynnande beslut.

I de fall som den enskilde är beviljad en insats som är upphandlad inom lagen om valfrihetssystem (LOV) och den enskilde inte valt utförare ska nämnden skicka en beställning till icke-valsalternativet i enlighet till motiven till LOV. Det framkommer även att kommunen inte är fri från ansvar och att nämnden måste vara aktiv för att se till att den beviljade insatsen verkställs även om insatsen omfattas av LOV.

Nämnden ska även komma med konkreta erbjudanden om verksamheter som är lämpliga för den enskilde.

Ärendets beredning

Ärendet har handlagts inom avdelningen socialtjänsten.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen har tagit fram en rutin med tydliga direktiv och ett nytt arbetssätt om hur ärenden i olika situationer ska hanteras så att förvaltningen inte ska åläggas särskilda avgifter (se bilaga 1).

Rutinen kommer gås igenom och förankras av verksamhetscontrollern hos de enhetschefer som bedriver verksamhet där det förekommer ej verkställda beslut. Implementering av rutinen kommer att ske under våren.

Varje kvartal görs en redovisning av ej verkställda beslut till Inspektionen för vård och omsorg (IVO). En sammanställning av dessa redovisas för nämnden. Sammanställningen innehåller information om vilka beslut som rapporterats och orsaken till de ej verkställda besluten.

Sammanställningen kommer gås igenom månadsvis av enhetschefen på varje berörd enhet och kommer att följas upp och återkopplas av verksamhetscontrollern.

Det är enhetschefens ansvar att beslut verkställs enligt den bifogade rutinen.

Bilagor

1. Rutin för att undvika viten – ej verkställda beslut